

Høringsuttalelse fra Rælingen Friluftsråd vedrørende riving av demningene i tilknytning til Åmodtdammen og Ramstadsjøen

Rælingen Friluftsråd er et frivillig og rådgivende organ for foreninger og organisasjoner innen friluftsliv i Rælingen kommune. Friluftsrådet arbeider for å tilrettelegge og fremme friluftslivets interesser for allment bruk, for å bedre kommunikasjonen og samarbeidet mellom kommunen og de ulike friluftslivsinteressene i kommunen, for å utbre friluftslivet i Rælingen kommune og for å bedre rammebetingelsene for friluftslivet. Friluftsrådet har derfor fulgt saken vedrørende en mulig riving av damanlegg i kommunen med stor interesse og deltatt på diverse møter i sakens anledning.

Rælingen Friluftsråd er i likhet med mange natur- og friluftorganisasjoner bekymret for at rivning av demningene, og dermed store endringer/fjerning av vannspeil, vil få store konsekvenser for natur- og friluftsverdiene i tilknytning til vannene.

Ved en eventuell riving av demninger og tilhørende byggverk er det i all hovedsak snakk om betong som skal ødelegges/fjernes. Rælingen Friluftsråd ønsker i den forbindelse å rette fokus på miljøutfordringen dette innebærer og **understreker at betong ikke hører naturlig til i disse områdene og i sin helhet må fjernes ved en eventuell riving. Anleggsveier som må etableres for å få dette til vurderes også som svært uheldige.** Til Ramstadsjøens østende anses dette som spesielt utfordrende.

Åmodtdammen

Åmodtdammen ligger sentralt til for store befolkningskonsentrasjoner i både Lørenskog og Rælingen kommuner. Løvenstad, Blystadlia og Kurland med sine store beboertall ligger i umiddelbar nærhet til Åmodtdammen og vannet og hele området rundt er derfor et prioritert friluftsområde i Rælingen kommune.

Det er lagt ned en betydelig innsats for å gjøre området tilgjengelig for friluftslivet og for å øke verdien av området for nettopp denne bruken. Det ligger en kulturminneløype mellom Åmodtdammen og den nærmeste bebyggelsen og det er etablert bålplasser, leirplasser, toalett og badeplass med bryggeanlegg. Alt med utgangspunkt i at Åmodtdammen er et attraktivt utfartsmål. Det er en etablert utfartsparkering i tilknytning til Åmodtdammen som ett av svært få steder med slik tilrettelegging i kommunen. Nærturterrenget i området er opparbeidet slik at det er tilgjengelig også med barnevogn og rullestol som ett av svært få steder i kommunen.

Åmodtdammen har de senere år vært gjenstand for en betydelig fiskekultiveringsinnsats i et samarbeid mellom jeger- og fiskerforeningene i de to kommunene og Åmodtdammen er ansett som et godt og høyt verdsatt fiskevann.

Åmodtdammen er en grunn sjø og en rivning av demningene vil senke vannspeilet i en så vesentlig grad at Åmodtdammen mest sannsynlig vil etterlates som en sump med en bekk i midten. Senking av vannstanden vil etterlate store sår i strandsonen som vil ta lang tid å reetablere som brukbart/tilgjengelig friluftsområde. Konesjonssøknaden beskriver at det gjenværende vannspeilet vil gi liten sannsynlighet for å opprettholde noen fiskebestand. Det vurderes av friluftsrådet til at en rivning av demningene ved Åmodtdammen vil rasere Åmodtdammen både som fiskevann og som rekreasjonsområde for øvrig.

Når det gjelder revegeteringen så er friluftsrådet skeptiske til om det vil være noe mulighet for opplevelsesverdier knyttet til stedet overhodet i etterkant av en nedtapping og i særdeleshet i revegeteringsfasen. Friluftsrådet har erfaring med at det etter nedtappingen av Nordre Krok vann tok over ti år før det startet å vokse vegetasjon der. Åmodtdammen vurderes som sammenliknbar med Nordre Krok vann i denne sammenheng. Hvor store landskapsmessige og opplevelsesmessige konsekvenser en nedtapping vil ha for brukerne av området mener friluftsrådet er underkommunisert, erfaringen fra Nordre Krok vann var at området ble opplevd som helt utilgjengelig i en lang periode. Friluftsrådet mener at omfanget av tiltaket er vurdert som for lav, fordi det er svært lite sannsynlig at man vil kunne bruke området til andre ting og at området derfor ikke vil bli noe særlig brukt. I tillegg vil fiske vil bli ødelagt slik konsekvensene av nedtappingen er beskrevet i søknaden.

Rælingen Friluftsråd vil sterkt fraråde at demningene ved Åmodtdammen rives. Friluftsrådet er dessuten svært uenig i vurderingen som er gjort i konsesjonssøknaden av verdien av Åmodtdammen som kulturmiljø. Åmodtdammen er Rælingen kommunes viktigste turmål når det kommer til nærturterreng. En rivning av demningene vil etter friluftsrådets mening fullstendig utradere denne verdien. Konesjonssøknaden vurderer samfunnsnyttien som stor positiv ved rivning av demningene ved Åmodtdammen. Basert på den grundige kartleggingen og verdsettingen av friluftsområder som er gjennomført i Rælingen kommune stiller friluftsrådet store spørsmålsteget ved denne vurderingen da vi mener en rivning vil medføre en stor negativ samfunnsnyttig effekt nettopp med utgangspunkt i at kommunens viktigste nærturterreng utraderes.

Ramstadsjøen

Ramstadsjøen er i dag et av de bedre vann for fritidsfiske i nordre del av Østmarka. Det er i særklasse det beste fiskevannet i Rælingen kommune. Rælingen Jeger- og Fiskeforening (RJFF) har siden drikkevannsrestiksjonene ble opphevet rundt midten på 80-tallet drevet et utstrakt kultiveringsarbeid i sjøen. For å opprettholde dagens gode rekreasjonsfiske anses det som nødvendig å opprettholde kultiveringstiltak. Ramstadsjøen er et svært godt besøkt rekreasjonsområde både i fiskeøyemed og for generelt friluftsliv.

Søknaden beskriver en usikkerhet ved størrelsen på vannspeilet etter en eventuell fjerning av dammer. Kartreferansene fra søknaden indikerer at vannspeilet senkes fra kote 268 til kote 259. En senkning av vannspeilet som indikert vil fremstå som dramatisk for friluftslivet og befolkningens mulighet for å benytte Ramstadsjøen til friluftformål. Etter friluftsrådets skjønn vil dette i vesentlig grad forringe fritidsfisket i sjøen da en slik vannstandssenking vil etterlate store sår i strandsonen som det er ukjent når vil naturlig reetableres. Strandsonen betyr mye for mattilgang til fisken i sjøen og denne strandsonen vil bli vesentlig flyttet ved en vannstandssenking. Etter RJFF sin vurdering vil det kreve en vesentlig tidsperiode før en ny naturlig strandsoner med mattilgang for fisken reetableres. Det er ikke redegjort av søker for hvor lang tid det vil ta for en ny strandsoner å etableres slik at det kan gi tilgang til beitedyr for fisken i sjøen. RJFF ser svært negativt til en rivning av demninger ved Ramstadsjøen og friluftsrådet støtter denne holdningen. En vannstandssenking vil etterlate store sår i strandsonen som ikke bare vil gi svært negative konsekvenser for fritidsfiske, men også sterkt forringe Ramstadsjøen som rekreasjonsområde for Rælingen kommunes innbyggere.

Deler av strandsonen rundt Ramstadsjøen er statlig sikret friluftsområde og Ramstadsjøen inngår i kommunens prioriterte område for tilrettelagt ferdsel i marka. Det arbeides dessuten målrettet mot etablering av en turistforeningshytte ved vannet og friluftsrådet er svært bekymret for at dette positive tilskuddet til friluftslivet i kommunen vil utebli ved en rivning av demningene med påfølgende vannstandssenking og forringing av området for de nærmeste årene.

Rælingen Friluftsråd anser det som svært negativt for friluftslivet i Rælingen kommune hvis rivning av demningene ved Ramstadsjøen gjennomføres. Friluftsrådet er bekymret for ringvirkningene en eventuell ødeleggelse av de naturskjønne omgivelsene rundt kommunens viktigste friluftsknutepunkt vil ha for friluftslivet.